

SCHUILINGCONGRES-5

woensdag 22 juni 2022, Borger

In 2020 en 2021 hebben we door corona de eerste lustrum editie van het Schuilingcongres niet kunnen organiseren. Maar nu staan wij klaar om het 5e Schuilingcongres te houden! We hebben een interessant programma ontwikkeld.

Bijzonder is dat we deze editie in nauwe samenwerking met De Hondsrug UNESCO Global Geopark organiseren. De andere betrokken partijen zijn -zoals ook in de voorgaande jaren- Hogeschool Van Hall Larenstein, Rijksuniversiteit Groningen en Historische Vereniging Annen. Omdat dit jaar het Hondsruggebied centraal staat, wordt het congres gehouden in het Hunebedcentrum in Borger.

De Hondsrug UNESCO Global Geopark

Het Geopark project startte in 2010 als een initiatief van lokale overheden, de provincie Drenthe en private partijen. In 2013 werd het gebied uitgeroepen tot Europees Geopark en sinds 2015 heeft het de UNESCO-status. De basis van dit Geopark wordt gevormd door de bijzondere geologische kenmerken die vooral in de Saale IJstijd tot stand zijn gekomen.

Maar de doelstellingen van het Geopark zijn breder gesteld dan alleen aandacht besteden aan de bijzondere geologische eigenschappen. Want uit het Masterplan 2022-2027 blijkt duidelijk, dat het Geopark zich richt op het gebied als geheel. Hierbij worden de gebiedsidentiteit, de landschappelijke elementen, bescherming en educatie in één adem genoemd met de economische ontwikkeling van het Hondsruggebied, die uiteraard voor de bewoners en bedrijven van levensbelang is. Met deze punten als leidraad is het programma van het 5e Schuilingcongres samengesteld.

Thema: het landschap als uitgangspunt

De belangrijkste vraag voor De Hondsrug UNESCO Geopark is: Hoe kunnen we het beste het integrale, samenhangende karakter van dit gebied zichtbaar maken, beschermen en versterken? Daarbij moet je niet alleen rekening houden met de fysisch geografische kenmerken. Ook de cultuurhistorische en natuurlijke elementen, die samenhangen met de eeuwenlange invloed die de bewoners hadden op het gebied, spelen een belangrijke rol. De vraag is alleen of het grote geheel van het Hondsruglandschap en de samenhang tussen de fysische en sociale karakteristieken wel worden meegenomen. Op basis hiervan is het congressthema *'Het landschap als uitgangspunt'* tot stand gekomen. Vanuit dit thema wordt ingegaan op de manier waarop De Hondsrug UNESCO Geopark haar doelstelling kan realiseren. Het gebied heeft de prestigieuze UNESCO-status. Hoe kun je daar een juiste invulling aan geven door invloed uit te oefenen op de inrichting van het gebied. Deze aspecten zullen worden belicht door Berno Strootman.

Daaropvolgend wordt deze samenhang door Mans Schepers nader uitgewerkt volgens het nieuwe

idee dat het uiterlijk van een landschap zich laat verklaren door middel van een driehoeksmodel: de invloed van de geologische ontstaanswijze en het klimaat, de activiteiten van de mens en natuurlijke processen. Vanuit deze visie kan ook de betekenis van De Hondsrug UNESCO Geopark worden ingevuld.

Staatsbosbeheer is binnen het werkgebied van Hondsrug UNESCO Geopark verantwoordelijk voor het beheer van verschillende natuurgebieden en als zodanig een belangrijke speler bij de inrichting van het gebied. Staatsbosbeheer kijkt vanuit een nieuwe visie breder naar hun taak van het beheer van een (natuur)gebied aan. Jori Wolf gaat deze nieuwe visie in haar bijdrage uitleggen.

Net zoals in het 4e Schuilingcongres besteden we aandacht aan het onderwerp 'educatie'. Dat ziet De Hondsrug UNESCO Global Geopark als een van haar belangrijkste taken. Als voorbeeld hiervan hebben VO-leerlingen een onderzoek uitgevoerd onder begeleiding van eigen docenten. Tijdens het congres worden de resultaten en ervaringen van de leerlingen gepresenteerd.

Programma Schuilingcongres-5

08.45 Ontvangst en registratie

09.15 Opening door dagvoorzitter

09.20 ***'Het Landschap als uitgangspunt'***

Berno Strootman (directeur Strootman Landschapsarchitecten en (oud) Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving)

09.50 ***'Bodem, ecologie en landschap: een dubieuze driehoeksverhouding?'***

Mans Schepers (RUG, Kenniscentrum Landschap)

10.20 Pauze

11.00 ***'Nieuwe inzichten over inrichting (natuur)parken'***

Jori Wolf, Programmaleider Nationale Parken, Staatsbosbeheer

11.30 ***Presentatie van de atlas 'Landschap en klimaat'***

Arjen Koekoek, Climate Adaptation Services (CAS)

12.00 ***AHN en aardrijkskundeonderwijs;*** Hoe kunnen leerlingen van het VO-gebruik maken van AHN? Dit wordt gedemonstreerd aan de hand van een 'belevingsonderzoek' van reliëf in het landschap.

Leerlingen Singelland College en ak-docent Hendrik Elzinga en Gerrie Koopman, docent hogeschool Van Hall Larenstein

12.30 Lunch

13.30 ***Keuze (fiets) excursies in de omgeving***

16.30 Afsluiting met hapje en drankje

17.00 Eind

Keuze (fiets) excursies in de omgeving

Excursie 1: 'Natuur inclusieve landbouw' in de praktijk

Jan Reinier de Jong geeft uitleg over zijn ruim 100 hectare grote bedrijf, waar op een zo duurzaam mogelijke manier wordt gewerkt. In de bedrijfsvoering wordt ruimte geboden aan de veldleeuwerik, de knoflookpad en vlinders en insecten. (www.dejongodoorn.nl)

Excursie 2: Verbetering verkeersveiligheid N34 met verdubbeling op enkele trajectdelen

Op welke manier wordt hier rekening gehouden met 'Landschap als uitgangspunt'. Hoe de kernkwaliteiten van landschap, aardkunde, natuur, cultuurhistorie en archeologie een rol spelen bij het ontwerp en de uitvoering. Tocht langs het traject van de N34 tussen Borger en Drouwen o.l.v. de heer Piet Ziel, landschapsarchitect bij de provincie Drenthe en lid van de werkgroep koppelkansen N34.

Excursie 3: Beleef het dal van het Voorste Diep dwars door de Hondsrug

Bezoek aan en beleving van het reliëfrijke projectgebied AHN-studie met VO-leerlingen. Tevens aandacht voor nieuwe inzichten over het ontstaan van het Voorste Diep o.l.v. Hendrik Elzinga, Gerrie Koopman en Enno Bregman

Excursie 4: Kansen voor recreatie, natuur en landschap in het Gasselterveld?

In het Gasselterveld ligt, na de beëindiging van de zandwinning een zeer populaire zwemplas, die op mooie zomerdagen duizenden recreanten lokt. Hoe laat je dit recreatiebelang samengaan met het belang van natuur en landschap? Is het mogelijk om deze ogenschijnlijk tegengestelde belangen te combineren en in goede banen te leiden. De gebiedscoördinator geeft hierover namens Staatsbosbeheer, gemeente Aa en Hunze en provincie Drenthe tekst en uitleg.

16.30-17.00 Afsluiting met hapje en drankje

Voor wie is deze dag interessant?

Een belangrijke doelgroep voor dit congres zijn aardrijkskundeleraren. Er worden onderwerpen behandeld, die aansluiten bij het aardrijkskunde-onderwijs. Behalve voor aardrijkskundeleraren is het programma ook interessant voor natuurontwikkelaars, terreinbeheerders, IVN-/ natuurgidsen, historische verenigingen, bewoners en andere belangstellenden.

Wie was Roelof Schuiling?

Roelof Schuiling is op 27 mei 1854 in Annen geboren en is één van de belangrijkste grondleggers van het schoolvak aardrijkskunde. Schuiling was van 1879-1924 werkzaam als leraar aardrijkskunde aan de Rijkskweekschool en later aan het HBS/Gymnasium in Deventer. Ruim 130 jaar geleden verscheen zijn eerste Handboek der Aardrijkskunde van Nederland. Van dit standaardwerk zouden nog vijf geheel

herziene herdrukken volgen. In de reeks wordt een indrukwekkend beeld geschetst van de ruimtelijke veranderingen en de modernisering van ons land. Ook krijgen we een goed inzicht in de wetenschappelijke ontwikkeling van de verschillende aardkundige vakgebieden. Maar het belangrijkste is wellicht dat de serie handboeken tot ver in de jaren vijftig een stempel heeft gedrukt op het aardrijkskundeonderwijs in ons land. Zeker is Schuilings indrukwekkende erfenis ook in onze tijd weer actueel. In de historische geografie en het landschapsonderzoek is wederom een duidelijke trend waarneembaar naar een integrale aanpak waar zowel cultuurhistorische als aardkundige en ecologische vakgebieden samen optrekken. Op 21 juni 1936 overleed Schuiling in zijn woonplaats Deventer.

Deelname

Je kunt je inschrijven tot 17 juni a.s. Er kunnen maximaal 110 personen deelnemen. De deelnamekosten bedragen € 60. Hierbij zijn koffie, thee, lunch en drankje met hapje inbegrepen. Een beperkt aantal studenten en 'particulieren' (zoals IVN-gidsen) kunnen tegen een gereduceerd bedrag van € 15 deelnemen. Wil je daarvoor in aanmerking komen? Neem dan even contact met Roelof Eleveld.

Aanmelden doe je via [deze link](#). Na aanmelding ontvang je een bevestiging en de informatie om de betaling te regelen.

Vragen?

Voor meer informatie kun je terecht bij Roelof Eleveld via 06 22107382 of schuilingcongres@gmail.com

Locatie

Hunebedcentrum
Hunebedstraat 27
9531 JT Borger

www.hunebedcentrum.eu